

Oglas, prepisana ind. štampaju i računaju se na temelju običnog cjenika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglaš. itd. šalju se naspunicom ili polovnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a ne frankirani neprimaju.

Predplata za poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake na godinu ili 6 K, ovd. 3— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli izvan iste.

Uredništvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svatka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavaatelj Stjepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda“ za Istru

POZOR!

Početak aprila nastupamo drugo četvrtgodište. Upozorujemo predplatnike, kojim iztiče, odnosno je iztekla predplata, da istu obnove — ako ne žele, da jim list obustavimo.

UPRAVA.

Bludnje iz strasti.

Čitali smo negdje mudru izreku, da proizlaze sve naše bludnje iz naših strastih. Te mudre izreke sjetismo se čitajući posljednju interpelaciju talijanskoga zastupnika iz Istre Felice Bennati-a, što ju je stavio u sjednici carevinskoga vjeća od dne 20. t. mj. na ministra bogoštovja i nastave u poslu najnovijeg imenovanja jednog člana c. kr. zemaljskog školskog vjeća za Istru.

Priobćujemo niže tu interpelaciju u prevodu iz talijanskih novina stalni, da ćemo tim ugoditi našim čitateljima, koji će se moći sami osvjedočiti o tom, da je strast posve zaslijeplila kolovodje talijanske stranke u Istri.

Evo te interpelacije:

„Službeni List“ od dne 13. t. mj. priobćio je imenovanje velečasnog Vinka Zamljica, župnika u Voloskom, članom zemaljskoga vjeća za Istru.

Ta vijest izazvala je bolno iznenađenje i duboko nezadovoljstvo među talijanskim pučanstvom; koje, nezajug si protumačiti to imenovanje, teško podnosi ovo novo i neopravdano zlostavljanje njegovog zakonitog prava u školskih poslovima, te ga to tim više boli, jer nazire u značaju i u političkoj prošlosti imenovane osobe, izazivanje njegovog narodnog čuvstva.

Razlogi strogo pravni, ako i ne najjednostavniji politička pristojnost, bili bi morali odvratiti vladu od imenovanja veleč. Vinka Zamljica crkvenim članom zemaljskog školskog vjeća za Istru. Njegov izv. g. ministar bogoštovja i nastave bio bi morao ponajprije uzeti u obzir na neznatno zastupstvo talijanskog pučanstva u zemaljskom školskom vjeću, gdje bijaše i nedavno oštećeno imenovanjem: ravnatelja njemačke gimnazije u Puli, mjesto ravnatelja talijanske gimnazije u Kopru. Morao bi bio ovaziti, da ovo zlostavljeno talijansko pučanstvo doprinese preko dvije trećine za školske potrebe, da predstavljaju ono kroz viekove častno u pokrajini du-

ševnu prosvjetu, da ima najviše i najvažniji škola, navlastito u gradovima, gdje je usredotočena i gdje se razvija sav gradjanski, trgovački i obrtnički život pokrajine. Bio bi se nadalje morao obazrijeti pristojno na onu mnogobrojnu četu nabobraženi i pobožnih svećenika, koji sačinjavaju talijansko svećenstvo pokrajine, koje je uvijek do sada imalo u krilu zemaljskoga školskoga vjeća odličnih zastupnika. Morao je pod svaku cijenu zapriječiti, da pade izbor na osobu, koja nepruža radi njezine političke prošlosti i zbog njezinih dobro poznatih narodnih težnja, nimalo jamstva, da će biti nepristrana i pravedna u novoj službi.

„Crkvena oblast, koja je preporučila imenovanje veleč. Vinka Zamljica, nije mogla stalno sa svog gledišta označiti sposobniju osobu! Ali, zar nije morala vladu to opaziti, te suprotiviti se tom novomu prodiranju slavenskom u vedro školsko polje“?

„Zar njoj nisu možda još dostatno poznate fanatičke težnje slavenskog svećenstva Istre, koje je odvise jasnom priznanješću biskupskih kurija u Trstu i Krku, preobratile crkvu i školu u političko hrvalište, gdje se sa propovednicima i sa učiteljske stolice prodiče mržnju proti Talijanom i proti svemu, što je Talijansko? Ili ih možda tajno podupire“?

„Bilo kako mu drago, imenovanje veleč. Zamljica crkvenim članom zemaljskoga školskoga vjeća jest takovo zlo i toli očita nepravda, da potpisani, prosvjedujući glasno proti novoj uvriedi vladinog, namašenoj talijanskomu pučanstvu, upravljaju Njegovoj preuzvišenosti gospodinu ministru bogoštovja i nastave sliedeći upit“:

„S kojih razloga je gospodin ministar predložio na carsko imenovanje veleč. Vinka Zamljica crkvenim članom zemaljskoga školskoga vjeća za Istru“?

Dalo bi se sjajno pohiti točku po točku ove glasovite interpelacije, jer se laži i klevete nemogu održati, jer nam ton ni vrijeme ni prostor lista nedopusća, otkriti ćemo samo nekoje krupnije osvade talijanskog zastupnika Istre i njegovih drugova.

Prosta je kleveta, da je spomenuto imenovanje izazvalo ni bol ni iznenađenje među talijanskim pučanstvom Istre, jer se za to osim novinarskih pisara i sačice ugrižanih gradskih glava, ni živa duša nebrine.

Što se tiče same osobe imenovanoga, to znade cesarska vladu i sam interpelant, da je teško naći ni među učenim, pobožnim i odličnim talijanskim svećenstvom Istre, učenju, pobožniju i odličniju osobu nego li je Monsignor Zamljic, koji imade i tu kriepost, da je do skrajnosti umjeren i konciliantan. O svemu tomu mogli bi Bennati-a podučiti njegovi stariji drugovi na istarskom saboru, s kojimi je dolazio kao zemaljski zastupnik u blizni dotleca.

Na sniešnu klevetu o „Zlostavljanju pučanstva talijanskog pučanstva Istre i o umišljenoj „duševnoj prosvjetli“, dosta je ako rečemo, da na prvog navjeredu ni sami interpelanti a drugim mogu

zaslijeplili samo one, kojinepoznaju javnog djetovanja naših za nevolju susjeda.

Politička prošlost novog člana c. k. zemaljskog školskog vjeća jest toli čista i neokaljana, da njoj samo luda ili fanatik prigovori može. Njegove narodne težnje su pako toli skromne i tako čvrsto u državnih temeljnih zakonih opravdane, da im se može protiviti jedino pristran, nepravedan i strastven Talijan.

Ni crkveni nadpastiri nebi bili predstavili, ni carska vladu nebi bila predložila za ono častuo i važno mjesto muža, da nije uživao povjerenja jednih i druge i da nije imao potrebitih kriepostih i vrlina za onu odličnu službu. O tomu su uvjereni stalno i sami interpelanti kao što smo i mi.

Preko crnih kleveta, nabačenih u interpelaciji na slavensko svećenstvo Istre i na biskupske kurije u Trstu i u Krku, prelazimo mučke na dnevni red jer nana se gadi na to odgovarati. Izlakuoti ćemo samo to, da nam je bilo, što su sami interpelanti izključili iz odličnih biskupskih kurija Istre jednu treću biskupsku kuriju. Neaka im bude i neaka se s njom ponose!

Konačno moramo otvoreno priznati, da nam je veoma drago, što su naši narodni dušmani iznesli pred carevinsko vjeće spomenutu interpelaciju, jer su njom samo sebe osramotili, što će nam bez dvojbe potvrditi i sam ministar bogoštovja i nastave, bude li im hotio valjano i temeljito na istu odgovoriti. To mu neće biti teško, jer je interpelacija posve osnovana na bludnji iz strasti.

Državna pomoć Istri.

Govor narodnoga zastupnika g. prof. Vjekoslava Spinčića, izrečen u sjednici carevinskoga vjeća dne 21. marca t. g. prigodom razprave o prešnih predlozih za državnu pomoć za ublaženje biede i nevolje. Započev hrvatski nastavi zast. Spinčić njemački:

Visoka kućo! Slažem se posve sa izriješćem, što nam ga je odbor za pomoć u biedi dne 8. marca predložio, isto tako i sa predlozi toga odbora, de se prvo predlozi odbora za biedu izručive vladi na što brže uvazjenje i drugo u slučaju potrebe — a to će biti stalno potrebito — da se providi ustavnim putem za vjeresiju za ublaženje biede. Među timi predlozi za biedu nalaze se također dva, koje smo mi sa drugovi stavili i koji se tiču biede u mojoj rodnoj pokrajini Istri.

Smatram za potrebito, da kažem nekoliko riječi k tim predlogom, i to tim više, što mi se čini, da nije na odlučujućem mjestu jošte uvijek naš položaj u Istri dostatno poznat, ili da se ga dovoljno neuvazuje. Stavio sam — kako rekoh — sa drugovi dva predloga za biedu, od kojih je jedan obćenite naravi, dočim se tiče drugi jednog posebnog slučaja. Obćeniti predlog proteže se na položaj u Istri u obće i na način, kojim bi se stanovništvu te pokrajine obćenito pomoći moglo; posebni predlog tiče se pako jednog elementarnog događaja, te njim

prouzročeni šteta, kao što i načina pomoći, koja bi se radi šteta pružiti imalo.

Prvi predlog, koji bijaše kao predlog za biedu u zapisniku sjednice od dne 22. februara t. g. priobćen, utemeljen je raznim razlozi, a to jesu poglavito i ponajprije različiti elementarni događaji, zatim filoksera, pak vinska klauzula u trgovačkom ugovoru sa Italijom, i konačno ta okolnost, što bijaše Istra, odnosno njezino stanovništvo kroz desetgodišće, dapače kroz stogodišće od strane vlade zanemarena.

Elementarni događaji jesu, da kratko rečem, sliedeći: slana u proljeću; jur više godina redomice pojavi se u proljeću, kad već biline rastu ili cvasti započmu, slana, koja prouzroči mnogo štete na bilinah.

Ljeti je u našoj pokrajini Istri suša valjala veća nego li u ikojoj drugoj pokrajini tako da nepade dva do tri, dapače u nekojih krajevih preko tri mjeseca ni kap kiše, i tako budu oštećena polja, u koliko se o njih kod nas govorilo može, i dielomice također vinogradi oštećeni.

K tomu dolazi u različitim krajevih tuča, koja se u stalnih predjelih skoro godimice pojavljuje unistujuć vinograde također za više godina.

Nadalje utemeljen je naš predlog filokserom, koja je započela u Istri već prije skoro 20 godina haraćiti. Opažena bijaše najprije u okolo Pirana i Izole.

Stanovnici onih predjela bijahu pako u toliko sretni, što bijahu od zemaljske vlade podupirani koli spodka toli kasnije, te sam čuo prošle godine od jednog zastupnika, da se mnogi čute sretni, što se je pojavila filoksera, jer im obnovljeni vinogradi nakon filoksera obilatiije rode nego li prije.

Ali u onih obćinah, u kojih se je kasnije filoksera pojavila, nije toga opaziti. Ovi neuzivaju milost autonomne vlade. Tako je slučaj — u koliko im je poznato, a biti će ih i više — u Marežulih, u obćini Bužet, te u svih obćinah otoka Krka i otoka Cres.

U svih tih obćinah i u mnogih drugih nije se učinilo skoro ništa ili vrlo malo za unistenje filoksera. Postoji zakon, ustanova, po kojoj daje država toliko za unistenje filoksera koliko pokrajina. Mi hrvatski i slovenski zastupnici stavili smo prije dvie ili tri godine u istarskom saboru predlog, da se odluču stalnu svotu za unistenje filoksera. Nu taj naš predlog zabacila je saborska većina. Pokrajina neće dakle da daje ništa, država kaže ja nemogu ništa dati jer nedaje ništa pokrajini, i tako mi, napose Hrvati i Slovenci, koji dajemo perez u krvi i u novcu i državi i pokrajini nedobijemo ništa niti od države ni od pokrajine (Čujte! Čujte!)

Osim pepela na grozđu (Oidium) i peronospore koji unistaju i u Istri trsje, proti čemu se borimo uz malo povoljno vrijeme modrom galicom i sumporom, treba da iztaknemo ondje navlastito filokseru broj 2, čime je već od mnogih strana ozpačena vinska klauzula u trgovačkom ugovoru sa Italijom. O šteti te vinske klauzule ne trepa da više govorimo; vlada bo obćenito, napose u ovoj visokoj kući mnijenje, da se mora vinsku klauzulu uki-

nuti, u čemu se slažu koji zastupnici vinorodnih pokrajina, toli oni drugih zemalja. Dosta je, da od svoje ustanovim, da je vinskla klauzula u trgovackom ugovoru sa Italijom takodjer Istri silno naškodila.

Pomisli valja naime, da je glavni proizvod Istre vino, odakle se vadi domaće potrebe i od čega plaća narod svoje poreze. Nemože li prodati vino ili už velike poteškoće i uz bezicenu, kao što bijaše slučaj zadnjih godina, tada je izgubio najvažnije, skoro jedino virlo priloda.

Još više valjda nego li Istra, bijaše Dalmacija vinskiom klauzulom oštećena, ali uprav to oštećenje Dalmacije imalo je zlih posledica u Istri. Prije bo su mnogi Istrani, Hrvati, poglavito sa otoka sa dalmatinskim vinom trgovali. Sada madoše tu trgovinu napustiti, jer se nemože sa talijanskim vinom natjecati.

Već sami ti razlozi pokazuju dostatno kako je potrebno, da se stanovništvu Istre priskoći na pomoć većom podporom. Nu još valja iztaknuti jednu osobito važnu okolnost, da su kroz desetljeća i stotlje Istram upravljali ljudi, koji su smatrali Istru tuđom zemljom, i koji su išli za tim, da izkoriste te izišu zemlju i nemisleć pri tom na to, kako će stvar u budućnosti proći.

Takodjer u netom prošlom vijeku, te dakle i ustavno doba učinjen o je za onu pokrajinu vrlo malo.

Kod nas se čuje često rečenicu: „Bog je visoko a car daleko“. Tim hoće narod da kaže, da u središnje vlade od naše pokrajine odviše odaljene, da ne poznaju radi toga našu zemlju i taunošnje odnošaje, da su u obće za zemlju i njezino stanovništvo malo brinu. Bilo bi potrebno, da vlada u svih strukturah, poglavito u ministarskih unutarnjih posala, trgovine, ovo radi još najviše (Zastupnik B. ankin: jedino, koje čini nješto za Dalmaciju i Istru) inapose poljudjelstva učini nješto više za pokrajinu Istru, osobito za hrvatsko i slovensko pućanstvo. To je tim potrebitije, jer, kao što iztaknuh u svojem predlogu, postupaju na žalost takodjer autonomne zemaljske oblasti, osobito sa hrvatskim i slovenskim pućanstvom vrlo maćuhinski, često dapače čak neprijateljski upotrebljujć eventualne podpore čak i za puće stranćarsko-politićke svrke.

Priznajem rado, da je prošle godine ministarsku nutarnjih posala stalnu svotu i Primorju doznaćito, opredeliv jedan dio toga i za Istru. Ali potreba je velika, potreba je trajna, te bi morale i podpore biti trajne. Znadem takodjer, da se nemože sve, što bijaše kroz stolecia znamenareno, u nekoliko godina popraviti, nu tim je potrebije baš, da ministarsvo doznaćuje trajne večje iznose, da se u pokrajini podigne blagostanje, bolje rekuć, da se odstrani biedno stanje.

(Konać sledi.)

Razgovor

med Lovretom i Jožetom na placu u Tinjanu.

Jože: Zdravo kume Lovre! Ti si neć danas zaranil k maši!

Lovre: Bog daj zdravlje kume Jože! Zaranil sam po užance, jer ja volim, da ja čekam sv. mašu, nego ona mene. Dojdem malo ranije, da se s kim porazgovorim i da doznam ča je novega va našem gradu.

Jože: Od novega je kod nas vajk, samo navadno malo dobrega od potle su opet počele dizat rogi naše šunjave ovce.

Lovre: Biš mi morda mogal po vidat, kako su ono došli va Tinjan vlaš plezarini, koje su bili pozvali na ples „Lege“ pazinski krnjeli?

Jože: Ča si ti morda videl va Pazine?

Lovre: Bravo da sam ih videl kako su hodili okolo kako i kokoše brez glavip

Niki je bil brez beći, ni ih ni imā, niki ih je pustil doma, niki ih je imā samo za tabak, a niki ih je iskā kako i pamet po Pazinu.

Jože: Ala kume oni, ča ih je iskā po Pazinu je huji nego Jelenica, ki ih po gromaćah i grajah išće.

Lovre: Neviruj kume, da je on bedast, kako mnogi misle. On je vero pravi prefriganac, ki je već više puti z laži va Pazine dobi beći.

Jože: Kako mu niki va Pazine more dat na veru?

Lovre: A lipo. Gre Krnjelu pitat beći za turkinju, da su ga njegovji poslali, pak ih lipo profućka a da njegovji za to ni neznaju. Ako mu ta nevalja, onputa gre gospodi, da mu posude beći, da mu je mater jako bolna, da bi ju pelja k me digu va Poreč.

Jože: Pak ča mu saki put lipo projđe?

Lovre: Varamente ni zadnji put, zač ga je poslā njegov zman, da neka stori podešlat al ki drugi jedan buletinik, ma na njegove fandonije, da mu neda više ni solda.

Jože: Kako su pak iz Pazina doma došli?

Lovre: Po pravice krićali su kako i placarice, a gledali su kako na očale kad se sampora; poslali su mazgu; tamo su niki malo rovali kako, da im prostiš, tovari, pak su se razlašli niki simo niki tamo.

Jože: Ča nisu sli na delo?

Lovre: Oni ki zapijo ča dobije zatukā se je na svoj prič; zubati smokvar posā je na slamu, kad mu je pravo mesto; Nini je pomrda doma kako da će jeje znest; agente „Tele Jambrozije“ posā je doma poklapušeno delat ventar zgubljene noći; za njim se je pobrat oni iz Peljaki sa „Tetom“ va žepe. Kad je doma došal, sel je na suncu pred vrati, počel je štet gnjusne laži i vas smučel od plesa trdo je zaspā. Nise ni probudi dokle nisu prasci došli zakopat one laži iz „Tele Jambrozije“, da neokuže zrak po selu.

Jože: Pa moju puru pametno mora bit ono blago.

Lovre: Vero pametnije nego oni, k drže i štu one laži.

Jože: Počelo je zvonit, homo se Bogu pomolil, da podeli noćem pamet.

Lovre: Imaš pravo, homo!

Franina i Jurba.

Fr. Ča da j' već zgubil kredit pul Talijani duktor fritalja?
Jur. Ter ga ni nikada ni imel.
Fr. Tako zač se paćaju s njim?
Jur. Drže ga dokle njim rabi i služi, a kad njim nebude više rabil, te mu dat v ... nogum.
Fr. Po muku tursku, nemerita dugo!

Razne viesti.

Politićke:

Austro-Ugaraka. Ministru-predsjedniku dr. Koerberu ležao je najviše na sreć izbor u delegacije. Taj izbor obavio se u sriedu, te je za Istru izabran dr. Rizzi. Naše Primorje t. j. Istra, Trst i Goricka i ovoga puta zastupano je samo po Talijanah u delegacijah. Većina puć

ćanstva Primorja, Hrvati naime i Slovenci neće imati niči jednoga svoga delegata. Oni se imadu na tomu zahvaliti sustavu, kojim se vlada, kod nas i koji podupire svuda Talijane na štetu Slavena.

Poljski klub pridobio je bivše klubove desnice za to, da se u buduću ne imadu čitati u carevinskom vieću sablažnjive deputacije

Austrijska kvotna deputacija konstituirala se je prošle subote izabraz predsjednikom grofa Schönborna a dr. Beera izviesiteljem. Sjedenici prisustvovali su ministri dr. Koerber i dr. Böhm.

Razprava o predlogu izviesitelja, da se ostane kod dosadašnjih prinosa za skupne potrebe monarhije, bijaše veoma živahna. Kod iste sudjelovawe zastupnici Kaiser, dr. Foršt, dr. Kramarž, Povše, dr. Menger i sam ministar-predsjednik. Konaćno bijaše prihvaćen predlog izviesiteljev.

Iz kvotne deputacije bijaše zatim izabran už odbor od sedam lica, koji će s jednakim odborom ugarske deputacije povesti ustmene dogovore.

U taj su odbor izabrani: grof Schönborn, barun Sochor, Jaworski, Beer, Kniser, Menger i Foršt. Zajednićko razprava sa ugarskom kvotnom deputacijom započimlja danas u Beću.

Ugarska kvotna deputacija imala je u nedjelju do podne u Budimpešti svoju prvu sjedenicu, na kojoj se je konstituirala.

Bećki listovi javljaju, da će ministar rata nahaviti 3000 novih topova, koji će stojati 100—120 milijuna kruna. Taj iznos da će se podieliti na višegodišnje proraraćune.

Drzovito postupanje njemaćkih radikalca u carevinskom vieću dosadilo je napokon u umjerenim Niemcem iz Štajerske. Tako prihubeje njihovo glasilo „Grazter Volksblatt“ ostar članak, u kojem se šiba hjesomuneno djelovanje Senerera i njegovih drugova. Taj list opisuje drzovilost, kojom su Veliko-Niemci najjavili obstrukciju radi toga, što nećjahu njihove dvie sablažnjive interpelacije javno pročitan. Kako bi bućele — kaže rećeni list — njemaćko — narodnjācke novine, kad bi se katolićki zastupnici zagrozili obstrukcijom, ako se bude pravo interpelacije i nadalje zlorabilo, da se vriedjaju katolici. Ovi bi se stalno većim pravom mogli zagroziti obstrukcijom, jer se često vriedja u carevinskom vieću ćuvstva svakog pravog kršćana.

Srbija. Ovih dana odpostala je iz Biograda jedna pukovnija dvojici svojih ćastnika u Krušedol, da polože vienać na grob pokojnoga kralja Milana. Na povratku bijahu ti ćastnici pozvani od austrijskih ćastnika u Petrovaradin, gdje bijaše priredjena svećana gostba na ćast srbskih ćastnika. Tim povodom izrećeno je sa obiju strana više zdravica, u kojih se je izćicalo prijateljstvo obiju država i obiju vojska. Austrijski ćastnici odpruše srbske drugove dobar dio puta kad se ovi vraćahu u domovinu.

Rusija. Djaćki nemiri u Petrogradu, Moskvi, Odesi, Harkovu Kievu itd. uzradovali su opet jednom neprijateljstvo Rusije i Slavenstva. Istina je, da je ministarsvo bogoštovja i nastave prestrogog postupalo sa djaćtvom visokih škola u Rusiji, nu da je tamo vladalo ono divljaćvo, kakvo opisuju nemaćke, talijanske i maćjarske novine, tomu mogu vjerovali samo oni, koji nepoznaju ruskih odnošaja.

Nakon nasilne smrti ministra Bogoljevova bio je red došao i na vrhovnoga prokuratora svete sinode Pogjedonoščeva, na koga je neki Nikola Lavovski pućao sa ulice kroz prozor, ali ga nije pogodio. Te pojave medju ruskim djaćtvom valja duboko žaliti, ali im treba i na put stali tim, da se djaćtvu podieli više slobode i slobodoumnijih ustanova, kakve uživaju djaćci na europskih sveučilistih.

Njemaćka. Dne 22. t. mj. primio je car Vilim u audijeniju predsjedništvo njemaćkoga sabora, koje mu je došlo ćestitati,

sto je sretno izbjegao atentatu u Bremenu. Na ćestitku odgovorio je car, da ga se je bolno doimio sretni slučaj u Bremeru, jer je to dokaz, da je nakon smrti cara Vilima I. palo štovanje vlasti u narodu, naroćito pako medju mladeći. Mi svi — reće car, nemožemo sa sebe zbaciti krivnju, da nismo dovoljno upotrebili sredstva, koja nam stoje na raspolaganje proli takovim pojavom. Car se zahvali saboru izrazil nudu, da će sve stranke uzraditi oko toga, da se opet ojaća štovanje prama vlasti, kako to ćast naroda zahtjeva.

Italija. Ministar-predsjednik Zanardelli izjavio je jednom dopisniku „NewYork Herald“, da će Italija izpuniti obveze, koje njoj nalaže trojni savez, nu što se budućnosti tiće, to će se Italija tek narakon dobrog promišljanja upušati u saveze. Na koncu izrazio je ministar veoma živahno simpatije Italije napram Francezkoj, i iztaknuo, da će toulonski dani biti novim zalogom talijansko-francezkoj prijateljstva. U francezski pomorski grad Toulon doploviti će naime talijanska vojna morarica povodom dolazka predsjednika francezke republike Loubeta, i na taj do godjaj ciljao je ministar Zanardelli. Njegove rjeći tumaće mnogi u tom smislu, da će Italija napustiti dosadašnje saveznike, naime Austro-Ugarsku i Njemac̃ku, te da će stupiti u savez sa Francezkom i Rusijom.

Mjestne:

Prvi istarski sokol u Puli imati će sjedenicu konstituiranja ova sobotu dne 30. t. mj. Pozivlju se sva braća odbornici i zamjenici, da u 8 sata u večer dodju u društvene prostorije. Zdravo!

Gradjanski odbor za predstojećie občinske izbore u Puli. Ovdje se je ustrojio odbor pod imenom „demokratski i ćebor̃ni odbor“, koji će rukovoditi predstojećie občinske izbore u gradu Puli. U tom odboru sa većinom talijanski prvaci, velikasi, bogataši, trgovci, notari, liećnici i posjednici, koji imadu toliko demokratskoga na sebi, što im nije mrzak novac, što ga žuljevite radnićke ruke zaslužae. Inaće nepoznamo na njima ni u njima ništa demokratskoga. Ali taj zvučni naslov imade sada i u ovom slučaju služiti kano nevidljiva mrežica, u koju valja da uljezu one lude ribice, koje neće inaće da imadu posla sa gospodom i bogataši. Deder dakle ribice lude u tu tanku mrežicu novopečeni puljskih demokrata!

Pokrajinske:

Promaknuće na ćast doktora. G.

Just Periot, vriedni sin poznatoga slovenskoga rodoljuba g. dr. Šimuna Pertova bijaše promaknut ovih dana na sveučilistu u Gracu na ćast doktora liećnićva. ćestilamo srdaćno mladomu doktoru i njegovoj svojiti — Danas biti će promaknut na ćast doktora filozofije mladi slovenski pisac i namjestni učitelj na drzavnoj gimnaziji u Trstu g. Ivan Meshar. ćestilamo!

Zarućili se. Poznati hrvatski rodoljub g. Ante Bogdanović prokurist trgovacke tvrdke Trudenove u Trstu, zarućio se je prošloga ćedna sa ģenom. Darinkom Trudenovom ćestitom Slovenkom i kćerkom odlične slovenske obitelji g. M. Trudena, velerćca u Trstu. Srdaćne ćestilko prijateljlu Bogdanoviću i velerćcenjenoj obitelji Trudenovej!

Novi naćelnik. U ģitanovi izabra dne 23. t. mj. občinsko zastupstvo novim naćelnikom Josipa Beltramina na mjesto nedavno umrvšega naćelnika dra. Urića.

G. barune Rinaldini — u Trstu neima irredente!! U ćekretu, kojim je ć. kr. namjestništvo u Trstu raspustiilo gombalaćko društvo „Unione Ginastica“ rećeno je glasno i jasno, da ga razpusća radi njegovih irredentiskih težnja. To priznaju svi talijanski listovi grada Trsta. Pa kad znamo i to i kad znamo nadalje, da bijaše ono društvo ģuejzdom i sjećištem talijanskih kolovodja „Trsta i Istre — tada znamo mi svatko, koji hoće da vidi i ćuje

da imade u Trstu i u cijelom Primorju irredente. Toga neće da čuje ni vidi g. barun Rinaldini i njegovi visoki i nizki prijatelji.

Piša nam iz Poreštine. „L' Istrina“ od 16. t. m. piše: Pesante je uomo di chiesa e non di partito, itd. Mi pa znamo o njemu pripovijedati sljedeće: Fred par godina imao je doći biskup tršćanski na kanoničku vizitaciju u Krasicu blizu Buja — gdje je pučanstvo izključivo hrvatsko ali se nalazi talijanska škola. G. Pesantu je stalo do toga, da bi djeca biskupu samo talijanski odgovarala, a nipošto hrvatski, te je dao nekim osobama u Krastici pismene naputke kako da se ravnaју i djecu izvježbaju prema njegovoj nakanі.

To je sveta i neopovrziava istina i još je čeljadi koja je to pismo čitala. Eto takov je čovjek. Monsignor Pesante. Po tomu se vidi, ako i nosi crkvenjačko odijelo, da je u njemu stranac prvoga reda, i zagrižen protivnik hrvatskoga naroda.

Talijani medju sobom. Povodom zadnjih izbora za carevinsko vijeće i to baš na dan izbora veleučenoga markeza i baruna Benedeta Poiesini-a u kuriji veleposjednika, priredise pristasi protokandidata G. Pier-Antona Gambini-a u Koprnu silnu deracinu. Bilo je onog dana u slavnom Koprnu gromopucateljnih govornicija proli kolovodjama talijanske stranke, bilo je vike i krike, svakojakih izgreda i konačno pobise prozore koparskim talijanskim pravkom Madonizzi, Bennali-u i drugovom. Posredovanjem c. kr. oružništva bijaše uzpostavljen mir ali se talijanski prvaci Bennali — Madonizza i drugovi neusudise u Koper onog dana.

C. kr. državno odvjetništvo povelu je izragu proti izgrednikom, koje je koparski sud preslušao. Ti izgrednici bijahu pozvani dne 21. t. m. pred c. kr. zemaljski sud u Trstu na odgovornost. Tuženih bijaše u svemu 14 osoba iz Kopra radi javnoga nasilja i radi pobune. Od tih bijaše poglavica Angelo Marsich odsuđen na dvomjesečni poostreni zatvor radi zločina javnoga nasilja; 4 njih odsuđise na četirdnevni zatvor, a 4 na trodnevni zatvor. Ostalih 5 obtuženih bijaše rješeno od obtužbe.

Obtuženi jesu skoro sve sami mladići, koje je odgovorila koparska Signoria za demonstracije proti Hrvatom i Slovencem i koji su onog dana izlili svoju žuč na svoje učitelje i zaštitnike.

Pobožni „L' Amico“ za zgradu talijanske gimnazije u Pazinu. Iz Trsta nam pišu, da se poznato glasilo mladih talijanskih svećenika — reformatora, nazovi katolički „L' Amico“ vruee zauzmielje za gradnju talijanske gimnazije u Pazinu kao da se radi za gradnju kakve crkve. Koliko mi poznamo onu nazovi — katoličku gospodu oko onoga lista nebi se oni zauzeli za gradnju katoličke crkve onako toplo — kao što se zauzimaju za rečenu prkos-gimnaziju — jer njim je više do širenja talijanstva nego li do crkve i vjere.

Nesreća na moru. Malo mijlja da- leko od istarske obale, naproli Umagu, potonula je naglo noću od dne 22. na 23. t. m. dvom krcata ladja (bragoc) „Luccio“ vlasništvo Ivana Staniga iz Cittanova. Od momčadi spasise se vlastnik ladje i mornar Rudolf Varini. U morskih valovih nadjose smrt mornari: Nikola Sorigo, Antun Ota, Vinko Voltolina i Petar Stancich, za kojima kukaju njihove obitelji.

Cunj — občina Bazet 26. marča 1901. Naša mladež veselila se je pristojno prošloga mesopusta medju sobom po starom običaju. Ali to veselje mladeži bijaše zorno talijanskim podprenciam i prodancem, prijateljem „Mačje“ iz ročka občine. Nepozvani dolazili su u naše selo mladež našu dražiti i izazivati. Kod zabave ili plesa tražili su smutnju, da pokažu koliko su talijanske kulture već pozobali.

Medju timi šarenjakimi „m uska r- d i n i“ odlikovao se osobito neki Ferzastupar iz ročke občine, koji je dolazio na

plesove naše mladeži, da tuj muti i smutnju izazove. Jedne od zadnjih mesopustnih nedjelja dodje opet k nam. Na plesu po- našao se nepristojno kao što su ga naučila ročka nazovi gospoda. Plešuć rivaio je lijevo i desno naše mladiće kao da je on sam na plesu.

Dugo pustiše ga na miru nehotec mu dati povoda, da se na koga od naših potuži, nu kad je počeo uz to kao biesan vikati: A v i v a ! rekoše mu naši mladići uljudno ali odlučno, neka se neriva i neka ne viče: a v i v a ! jer da nije doma, i da oni nisu njegovi s c a v i, nego istarski Hrvati. Na to se razjunaci taj talijanski delija, izvuče iz zepa kosir i poče mahati kao da će sve posjeći. Ali loše bijaše srede. Mladicem je konačno dozlogrdilo to talijanaško izazivanje, pograbise ga, te ga protjeraše van kano i cigana. Bježao je kano zec hvaleći Bogu što je sretno iznio živu glavu.

Vidite g. uredniče, koli su drzovili ti naši talijanaši, koji misle, da mogu i u tuđoj kući zapovjedati kano da su doma. Takovim treba pokazati vrata kao što učinise naši vriedni mladići.

Kako bi se pomoglo Slavenom Trsta proti talijanskom nasilju? Pod tim naslovom donosi ljubljanski „Slovenec“ članak, u kojem iztiče sva nasilja, nepravde i spletke, što ih tršćanska irredenta počinja na štetu slovenskog i hrvatskog življa. Kako tomu stati na put? „Slovenec“ priznaje, da se u Trstu sa strane Slovenaca i Hrvata radi, da se vodi dosta odlučna borba. Nu ako u toj borbi ostanu Slovenci osamijeni, nije moguće da pobjede. Treba se postaviti stoga na šire stanovište. Trst ima za sobom veliko slovensko zalodje iz kojega i u koje nadolazi i odlazi sav tršćanski promet. Trst je od velike važnosti za sve austrijske i vanaustrijske Slavene, pa kad bi se jednoga dana svi trgovci u Primorju, u Kranjskoj, u dolnoj Štajerskoj, Koruškoj, Češkoj, Moravskoj, Galiciji, Hrvatskoj, Dalmaciji, Bosni i Hercegovini uvjerali, da griče proti svom narodu, što od zagriženih talijanskih Zidova kupuju, bud istim prodavaju svoju robu, obrnula bi se u narodnom pogledu zlostna slika Trsta. Trstom bi proključala velika slavenska trgovina, a na kojoj je strani novac, na toj je i moć. Ovo bi imao biti predmet, s kojim bi se morali baviti slavenski novinari na sastanku u Dubrovniku. Ovo je jedini put k rješnju talijanskog nasilja.

Posljedice bezdušne agitacije — Žejanec odsudjeni! Naši će se čitatelji sjećati, kako je bio prije zadnjih izbora za carevinsko vijeće zloglasni Krtić agitirani za talijansku stranku po raznih mjestih Jelšanske i Podgraške občine. Iz Jelšana, Muna itd. morao je on ili njegovi drugovi hjezati, jer se je bojao batina. U Žejancu bijaše u toliko sretniji, što nije bježao, ali drugog uspjeha nije imao van taj, što je nekoje priproste seljake zaveo tim, da ih kane hrvatski i slovenski prvaci prodati pod Hrvatsku. Ta njegova djavolska nauka urodila je za one nesretnike kiselim plodom.

Dne 10. jenara došao je u Žejane občinski tajnik sa obćinskim redarom — da popiše tamošnje pučanstvo.

Tomu popisu uzprotivise se rečeni zavedenjač nehoteci čuti opomena i molba mjestnog župana i podžupana. Biesni kao niema zvier navalise na obćinske odaslanike, koji moradoše bježati praćeni psokami i kamenjem tri kilometra daleko iz mjesta.

Obavijesteni o tomu oružnici podaše se na lice mjesta i popisaše kolovodje izgreda, proti kojim je državno odvjetništvo podiglo obtužbu radi javnoga nasilja. Proti njim održavana je dne 22. t. m. pred c. k. zemaljskim sudom u Trstu javna razprava.

Odsudjeni bijahu Andrija Sanković na 8 mjeseca i Jakov Dorić na 2 mjeseca teške tamnice poostrene jednim postom na mjesec; Mate Sanković na 6 čedana

teške tamnice poostrene jednim postom; Grga Dorić isto na 6 čedana.

Ovi nesretnici nose krivnju bezdušne agitacije narodnih zlotvora, koji se sada njihovoj nesreći izpod brka smiju.

K zadnjim obćinskim izborom u Motovunu. Od tamo piša nam 25. t. m. Prvih dana ovoga mjeseca imali smo ovaj obćinski izbor, koji su prošli bez osobite agitacije, mirno i tiho.

Po božjoj i ljudskoj pravdi morali bismo mi imati u obćinskom zastupstvu bar dva tjela, jer nas imade Hrvata u ovoj obćini ogromna većina. Do toga bi se došlo jedino tada, kad bi bile izborne listine uređene. Nu toga neima žalibože kod nas niti bijaše sposobnih ljudi, koji bi bili htjeli i mogli listine izpraviti. Talijani kvare listine navlaš, da nam zadađu posla, ako ih želimo izpraviti, ili da nas nadvladaju ako ih nepravimo. Tako bijaše i ovaj put. U gradu neimamo osobe, koja bi se htjela poprimiti posla oko uređanja izbornih listina; dodje li pak naš čovjek izvana u grad, da pregleda listine, gledaju nanj gospoda mrko kao i pas na mačku.

U tih okolnostih nije nam za sada preostalo drugo nego nagoditi se sa Talijani, koji su na to rado pristali, jer bijahu i oni podijeljeni na dvie stranke. Na temelju te nagodbe izabrano bijaše 13 naših i 17 talijanskih zastupnika.

Proti tog nagodbi oglašili su se nekoji obćinari iz Kaldira, i to baš oni, koji se nisu pokazali kod zadnjih izbora za carevinsko vijeće u Karojbi. Oni su sada htjeli imati svoje zastupnike, nu da je došlo do borbe izmedju nas i Talijana, ti Kaldirci bili bi ostali doma ili bi se bili koji ter koji združili za Talijani na štetu i sramotu našu i njihovu.

Za sada je dakle ovako a budu li se drugi put htjeli naši pustiti u izbornu borbu, moraju se prije valjano pripraviti i zadataj postenu rieč, da će svi složno za narodne predložnike glasovati. Naša pobjeda je moguća samo tada, ako smo složni i ako neima medju nami prodanaca i izdajca.

Kad nestane dakle gospodskih podrepnica i kad se osviete i opamete svi naši obćinari, tada ćemo moći birati po našoj volji same naše postene, vriedne i neodvisne muževe, a dotle budimo zadovoljni, da je ovako.

Talijansko gumbalačko društvo „Unione Ginnastica“ razpušćeno. Cesarska vlada u Trstu razpuštila je dne 22. t. m. talijansko gumbalačko društvo „Unione Ginnastica“ jer da je isto prekoraciilo granice svoga djelokruga.

Na glavnih skupštinah toga društva da se je držalo političke govore, koje da je obćinstvo oduševljeno odobravalo. Prigodom pogreba talijanskog glasnika Verdia, da se je rečeno društvo dalo zastupati po talijanskomu društvu „F. a u n g l i a t r i e s t i n a“, koje da teži za iredentskimi svrhama i koje da pokazuje svakom prigodom svoje neprijateljstvo do Austrije.

To da su razlozi, zbog kojih je c. k. namjestništvo razpuštilo ovo gumbalačko društvo.

Osobe, kojim je vrlo dobro poznato stanje rečenog društva, tvrde, da im je cesarska vlada razpustom izkazala veliku uslugu, jer da bi se bilo moralo samo od sebe raspasti. Broj članova, da je bio silno pao, a oni koji ostae u društvu, da su veoma neredoviti ili nikako plaćali članarinu.

Ravnateljstvo razpušćenoga društva trubliti će sada na sve četiri strane svieta kako se u Trstu talijanska društva proganja i prikazati će Talijane pravimi mućenicima. Uz to će oduševljivati svoje obćinstvo za novo jednako društvo, koje će silno do mala ustrojiti i koje će opet procvasti — i nadalje promicati teznje irredente. Tko je dakle pridobio sa razpustom toga društva ?!

Protiv potalijančivanja naše djece.

Dični „N. L.“ priobćuje pritužbu nekog oca proti potalijančivanju hrvatskih djevojičica u školi školskih sestara u Voloskom. Na tu pritužbu upozorujemo i mi školske oblasti, pak ako je istina, neka se poduce one čestne školske sestre, da njihova škola nije bila ustrojena za to, da se u njoj djevojičice pripravljaju za Italiju, nego za to, da ostanu po narodnosti, što su i da se ih odgoji valjano na temelju vjerskom i narodnom. Za sada toliko, a budu li se obnovile pritužbe, govoriti ćemo jasnije.

Mjesečni sajam u Hrpeljah je mjeseca marča t. g. vrlo liepo uspio. Dovedeno je bilo preko 500 glava govoda, te je bilo dosta izbora poljedcem i mesarom. Trgovina bila je osobito živahna, pa se je mnogo glava kupilo i prodalo. Osim toga bilo je mnogo i druge razne trgovine, te je imao svatko svega na izbor. Vriedi se eto da su narodu potrebni ovi sajmovi, pa radi ugodnih komunikacija razvijati će se sve to više.

Porinutje parobroda „Mancuria“.

U utorak dne 26. t. m. u jutro porinuše sa brodogradionice sv. Marka kod Trsta u prisutnosti malobrojnih pozvanika parobrod za putnike „Mancuria“ ruskog parobrodarskog društva. Novi ruski parobrod opredjeljen je za plovitbu izmedju luka Port Arthur, Shangaj i Nagasaki.

Novi pomorski top. Kao što javljaju iz Plznja u Češkoj, prispjelo je tamo 18. o. m. naročito povjereno, kome je na čelu vice-admiral barun Minulillo, a komu je zadatak, da preuzme od Škodine tvornice novi pomorski top od 24 centimetra promjera. Ovo je najveći top, koji je do sada izrađen u Austriji.

Ispravak. Govoreći o imenovanju Monsg. Zamlića u zemajsko školsko vijeće pisali smo, da je to drugi član toga vijeća koji bi bio hrvatske narodnosti. To danas moramo izpraviti, jer prije njega nije bilo nijednoga Hrvata u tome vijeću, te je Monsg. Vinko Zamlić prvi i jedini član istoga, kojemu je hrvatski materinski jezik.

Iz drugih krajeva:

Dvadesetpetogodišnjica biskupovanja preuzvišenoga g. dr. Jurja Posilovića, nadbiskupa u Zagrebu. U sobotu dne 23. t. m. navršilo se je dvadeset i pet godina, što je nadbiskup zagrebački i metropolit hrvatski preuzvišeni gosp. dr. Juraj Posilović imenovan bio biskupom senjsko-modruškim. Dvadesetpetogodišnjicu proslaviti će preuz. g. nadbiskup dne 27. agusta t. g. kao na godišnjicu biskupske posvete. Naše srdačne čestitke preuzvišenomu hrvatskomu metropolitu k 25 godišnjici njegovog biskupovanja.

Naš zemljak dušobrižnik Hrvata u Chicagu. Mostarskom „Osvitu“ piše prijatelj A. L. Szućić iz Chicaga, da su tamošnji Hrvati dobili dušobrižnika u osobi veleč. g. Nike Grskovića, našega suzemljaka. Prvu sv. misu čitao je svojim vjernikom onog američkog grada dne 3. t. m. Svoga dušobrižnika dočekali su i primili američki Hrvati vrlo veselo i srdačno, a požrtvovio ga je ime njih predsjednik crkvenoga odbora g. dr. Ante Biankini, lećnik, rodom sa otoka Hvara u Dalmaciji, i vriedni brat dičnoga zastupnika Jurja Biankina.

Njemački pristolonasljednik dolazi u Beč. Povodom proslave osamdesetogodišnjice bavarskog regenta Luitpolda u Monakovu, sastao se naš car i kralj Fran Josip I. sa njemačkim pristolonasljednikom, kojega je pozvao, da posjeti Beč. Njemački pristolonasljednik prihvatio je poziv, te će doći polovicom aprila u Beč, gdje će biti gostom Njeg. Veličanstva i gdje mu kane pripraviti raznih dvorskih svečanosti. Boravak mladog pristolonasljednika u Beču proračunan je za više dana.

Hrvatsko društvo sv. Cirila i Metodaa u Zagrebu. U zagrebačkih listovih čitamo, da saziva poznati hrvatski rodoljub G. Gjuro Crnadak kao predsjednik odbora sastanak za četvrtak dne 23. t. m. u

